

Sygn. akt VI Ga 373/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Bober

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: A. C. - Z.P.R.B. (...) w L.

przeciwko: W. C. - Firma (...) w P.

o wydanie rzeczy

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie V Wydziału Gospodarczego z dnia 10 kwietnia 2015 r., sygn. akt V GCupr 447/14

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda A. C. na rzecz pozwanego W. C. kwotę 917 zł (dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sygn. akt **VI Ga 373/15**

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 grudnia 2015 r.

w trybie art. 505¹³ § 2 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2015 r. sygn. akt V GC upr 447/14 Sąd Rejonowy w Krośnie oddalił w całości powództwo A. C. – Z.P.R.B. (...) z siedzibą w L. przeciwko W. C. – Firma (...) z siedzibą w P. o wydanie rzeczy oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że pracownik pozwanego w dniu 4 stycznia 2013 r. wykonywał noworoczną aktualizację cen w aukcjach na portalu Allegro, m.in. maszyn do obróbki drewna i poił tarczowych. W aukcji nr (...) omyłkowo wpisał on cenę 7.749,00 zł, zamiast 77.490,00 zł. W dniu 6 stycznia 2013 r. powód dokonał zakupu maszyny Trak Tarczowy P. W. za kwotę 7.749 zł. Pismem z dnia 7 stycznia 2013 r. powód wezwał pozwanego do wskazania miejsca oraz terminu odbioru zakupionej maszyny. Pracownicy pozwanego – G. W. oraz M. S., po wykryciu błędu w cenie zawartej w aukcji, poinformowali o tym pozwanego. Ten nakazał skontaktowanie się z kupującym, wyjaśnienie i poinformowanie o zaistniałym błędzie oraz zaoferowanie 10% upustu od rzeczywistej ceny katalogowej na zakupiony produkt. Powód nie wyraził zgody na modyfikację ceny. Pismami z 7 stycznia 2013 r. i 11 lutego 2013 r. pozwany uchylił się od skutków prawnych oświadczenia złożonego pod wpływem błędu.

Sąd Rejonowy w całości podzielił argumentację pozwanego, przekonującego o tym, iż po pierwsze doszło do oczywistego zaistnienia błędu i po drugie, błąd ten – w realiach tej konkretnej sprawy, musiał zostać spostrzeżony przez powoda. Na takowe okoliczności wskazują jego właściwości osobiste – wieloletnie prowadzenie działalności gospodarczej w branży związanej z obróbką drewna. Nawet powierzchowna lektura oferty musiała przywieść do przekonania o omyłkowym charakterze wpisanej w jej nagłówku żądanej ceny sprzedaży. W ocenie Sądu, błąd dotyczący ceny, należy kwalifikować jako błąd istotny, a zatem zaistniały przesłanki do uchylenia się od skutków oświadczenia woli. Takowe zaś uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli zostało złożone stosownymi pismami w ustawowo przewidzianym terminie.

Wyrok został zaskarżony w całości apelacją przez powoda, który mu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 84 § 1 k.c. poprzez jego zastosowanie wskutek uznania, iż strona powodowa wiedziała o błędzie lub mogła z łatwością błąd ten zauważyć,
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 355 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie, w szczególności pominięcie tej normy przy ustalaniu doniosłości błędu oraz jego skutków, tj. uznanie, iż pozwany trudniący się zawodowo produkcją i sprzedażą maszyn nie jest zobowiązany do zachowania szczególnej ostrożności, skutkującym przeniesienie odpowiedzialności za błąd profesjonalnego sprzedawcy na kupującego,
3. naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 233 k.p.c. poprzez:
 - 1) błędne ustalenie, iż zawarta pomiędzy stronami umowa była nieważna, podczas gdy prawidłowa i wszechstronna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku przeciwnego, a mianowicie, iż umowa ta została ważnie zawarta,
 - 2) ustalenie, iż powód wykorzystując zaistniały po stronie pozwanej błąd dokonał zakupu, podczas gdy prawidłowa i wszechstronna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego świadczy, iż powód dokonał zakupu w dobrej wierze,
 - 3) błędne ustalenie, iż przedmiotowe urządzenie wystawione było na aukcji przez krótki okres, uniemożliwiający pozwanemu weryfikację ceny, podczas gdy prawidłowa i wszechstronna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku odmiennego, w szczególności przy uwzględnieniu całego procesu wystawiania przedmiotu (ilości potwierdzeń, akceptacji dokonywanych w tym procesie), a także okresu dwudniowego, podczas którego pozwany mógł bez większych przeszkód dostrzec omyłkę i ją usunąć,
 - 4) ustalenie, iż w opisie przedmiotowej aukcji numer: (...) był zamieszczony dokładny opis sprzedawanego przedmiotu z podaniem jego prawidłowej ceny podczas, gdy nie znajduje to potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, nie została wykazana, w szczególności nie potwierdza tego wydruk z aukcji numer: (...), która została zamieszczona po upływie ok. 6 miesięcy od dokonania zakupu przez powoda, zatem pozwany wskutek wcześniejszych doświadczeń, mógł zmienić opis aukcji w celu uniknięcia podobnych rozbieżności,
 - 5) ustalenie, iż powód trudniący się m.in. budowaniem domów z drewna posiadał wiedzę odnośnie cen podobnych urządzeń, zatem miał świadomość błędu sprzedawcy, podczas gdy przedmiot działalności gospodarczej powoda nie jest związany z produkcją maszyn, ich sprzedażą, a nadto powód nie miał do czynienia z podobnymi maszynami, była to pierwsza zakupywana przez niego maszyna, zatem nie miał wiedzy, co do jej wartości rynkowej, miał pełne prawo zawierzyć w tej mierze profesjonalnemu sprzedawcy,
 - 6) naruszenie zasad doświadczenia życiowego, obowiązujących zwyczajów gospodarczych, specyfiki serwisu aukcyjnego, przy ocenie zgromadzonego materiału dowodowego skutkujące błędnymi wnioskami, iż powód musiał zauważyć pomyłkę, podczas gdy żadna norma prawna ani zwyczaj „wolnego rynku” i swobody umów nie nakładają na kupującego obowiązku weryfikacji ceny wystawionej przez sprzedającego będącego przedsiębiorcą, skutkujący uznaniem interesu sprzedającego bez uwzględnienia interesu kupującego (adresata oświadczenia woli sprzedającego),

7) błędne ustalenie sprzeczne z doświadczeniem życiowym, iż nie zdarza się, aby na portalu Allegro pełnowartościowe towary były sprzedawane za 1/10 ceny rynkowej podczas, gdy prawidłowa ocena specyfiki tego portalu prowadzi do wniosku odmiennego, iż portal ten zawiera wiele ofert sprzedaży towarów łącznie ze sprzedażą poniżej kosztów produkcji z różnych przyczyn i nie można wymagać od kupującego, aby antycypował, że cena jest podana błędnie i czynił rozeznania w tym zakresie,

8) pominięcie przy ocenie zachowania stron Regulaminu serwisu (...), który był znany obu stronom, strony musiały się z nim zapoznać i zaakceptować, a w dalszej kolejności przestrzegać i realizować, zatem decydując się na taką formę sprzedaży pozwany musiał liczyć się z konsekwencjami oraz nie mógł pozostawać w błędzie.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu apelacji powód szczegółowo odniósł się do podniesionych zarzutów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową apelację uznał, iż nie zasługuje ona na uwzględnienie, dzieląc tym samym ustalenia dokonane przez Sąd I instancji i uznając zastosowane przez niego przepisy za prawidłowe.

Błąd w przedmiotowej sprawie dotyczył ceny – stanowiącej element przedmiotowo istotny umowy sprzedaży. Na aukcji internetowej został nieświadomie popełniony błąd przez pracowników pozwanego, podczas określania wysokości ceny w czasie jej aktualizacji, zamiast właściwej kwoty 77.490,00 zł, błędnie wpisano kwotę 7.749,00 zł. Pozwany wskazał, że wiedząc o nieprawidłowej cenie tego produktu nie złożyłby oświadczenia tej treści – nie przedstawiłby takiej oferty sprzedaży poprzez portal internetowy. Nadto pozwany w sposób wyczerpujący opisał przedmiot aukcji, odwołując się przy tym do dodatkowych materiałów (filmu oraz strony producenta), w których widniała prawidłowa cena produktu. W sytuacji, jaka zaistniała w sprawie niniejszej, Sąd I instancji zasadnie przyjął, iż powód mógł z łatwością zauważyć błąd, jakim była dotknięta oferta pozwanego, która w tym przypadku stanowiła jego oświadczenie woli.

Przypomnieć trzeba, że w myśl art. 84 § 1 k.c., w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. W orzecznictwie i piśmiennictwie utrwalone jest stanowisko, iż błędem jest niezgodne z rzeczywistością wyobrażenie o czynności, a niezgodność może dotyczyć zarówno faktów, jak i prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1973 r. III CRN 415/72, OSNC 1974, nr 1, poz. 10; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 1974 r. II CR 761/73, OSPiKA 1975, nr 11, poz. 238; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 1989 r. III PZP 37/89, OSNC 1990, nr 9, poz. 108). Nadmienić należy, że nie każde mylne wyobrażenie o rzeczywistości może być podstawą skutecznego uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu.

Warunkiem istotności błędu w rozumieniu art. 84 § 2 k.c. jest niezgodne z rzeczywistością wyobrażenie o treści czynności prawnej, zarówno jej podstawy faktycznej lub prawnej, jak i każdego ich elementu, które było przyczyną złożenia oświadczenia woli, przy uwzględnieniu tego, że gdyby składający oświadczenie znał treść rzeczywistą, nie złożyłby tego oświadczenia. Między błędem a oświadczeniem woli powinien istnieć związek przyczynowy. Nie ma natomiast znaczenia, czy błąd odnosi się do faktów poprzedzających zawarcie stosunku prawnego, towarzyszących jego zawarciu, czy też jego skutków. O istotności błędu przesądzać muszą kryteria obiektywne, odnoszone do oceny rozsądnego człowieka, który znając prawdziwy stan rzeczy, nie złożyłby oświadczenia woli tej treści, a jej podstawą powinien być całokształt okoliczności, w tym również rozważenie interesów stron stosunku prawnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, pozwany wykazał, że w chwili zawarcia umowy w takim błędzie pozostawał, zaś okoliczności sprawy świadczą o tym, iż powód mógł ten błąd z łatwością zauważyć. Pozwany wskazał w ofercie cenę

sprzedaży nowego towaru znacznie niższą niż innych tego rodzaju maszyn. W ocenie Sądu Okręgowego oferowanie przez pozwanego maszyny za cenę wynoszącą 10% wartości rynkowej towaru, winno nasunąć wątpliwości, co do realnej chęci sprzedaży po tak zaniżonej cenie, tym bardziej jeśli mieć na uwadze fakt, iż jak ustalił Sąd Okręgowy, oferta sprzedaży przedmiotowej maszyny nie zawierała żadnego stwierdzenia pozwalającego na przyjęcie, iż oferta jest skutkiem prowadzonej wyprzedaży, bądź też towar jest uszkodzony czy też ma jakąś wadę. Wręcz przeciwnie, opis przedmiotu sprzedaży wskazywał, iż jest to maszyna nowa. Powód zaś, interesując się ofertą był w stanie zorientować się, iż cena ta w sposób istotny odbiega od cen tego typu towarów wystawionych na tym samym portalu. Różnica w cenach towarów podobnych, dostępnych na tej samej stronie była tak uderzająca, że powód winien przypuszczać, że ma do czynienia z pomyłką, a brak kontaktu ze zbywcą należało ocenić, jako świadczący o intencji jej wykorzystania. Co więcej, powód prowadzi działalność gospodarczą w branży związanej z obróbką drewna, a więc stwierdzić należało, iż posiadał rozeznanie w zakresie cen maszyn przeznaczonych do obróbki drewna. W ocenie Sądu odwoławczego, w takim stanie rzeczy, powód z łatwością winien błąd pozwanego zauważyć, dochodząc do wniosku, iż cena towaru nie jest realna.

Podsumowując, ustalając, że doszło do skutecznego uchylenia się przez pozwanego od skutków oświadczenia woli o przeniesieniu własności rzeczy dochodzonych pozwem na rzecz powoda, Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się naruszenia prawa materialnego i prawidłowo oddalił powództwo.

Mając na uwadze powyższe rozważania wyrok Sądu Rejonowego należało uznać za w pełni trafny, wobec czego apelację oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II wyroku w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądając od powoda na rzecz pozwanego. Na koszty te złożyły się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 900 zł, których wysokość ustalono na podstawie § 6 pkt 4 oraz § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu oraz kwota 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa.